

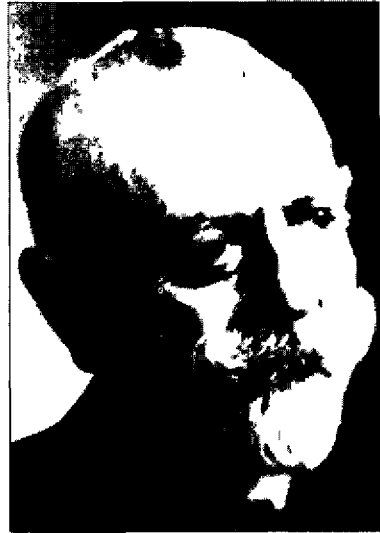
Adolphe MAX

° Brussel 30-12-1869

† Brussel 6-11-1939

Burgemeester van Brussel 1909 - 1939

Adolphe Eugène Jean Henri Max werd geboren in de Ursulinenstraat 7 te Brussel op 30 december 1869, als zoon van geneesheer Henri Eugène Max (Brussel 1842 - Brussel 1903) en van Ernestine Laure Wetrens (Brussel 1844 - Brussel 1904). De bakermat van de familie is het Limburgse Zonhoven (bij Hasselt), waar reeds in 1661 voorouders van Adolphe Max vernoemd worden. Via Zoutleeuw en Geetbets vestigde deze familie zich in het begin van de 19de eeuw te Brussel. Op dit ogenblik zijn er te Rummen en Geetbets heelwat familie-varianten van Adolphe Max met de familienaam Max.

Zijn geboortehuis in de Ursulinenstraat 7 werd door de familie verlaten rond 1873-1874, toen zijn ouders zich vestigden in de Jozef II straat 59 (vanaf 1878 : 57). Zijn geboortehuis verdween onder de slopershamer voor de aanleg van de Noord-Zuidverbinding.

In het gezin Max-Wetrens werd er nog een andere zoon geboren: Georges Max, geboren te Brussel op 30 december 1869, die later advocaat werd. Het gezin telde twee zonen.

De jonge Adolphe volgde zijn middelbare studies aan de Athenea van Brussel en Elsene. Werd student aan de U.L.B. waar hij in 1891 promoveerde tot doctor in de rechten. Tot 1893 liep hij stage bij advocaat en liberaal politicus Louis Hymans en vestigde zich als advocaat. Drukke politieke activiteiten verplichtte hem in 1909 de balie te verlaten.

LIBERAAL IDEALISME

Zijn familie behoorde nu eenmaal tot een verfranste bourgeoisie, die meestal liberaal gericht was. Hierdoor was hij vrij jong begaan met het liberaal idealisme. Op 16-jarige leeftijd — in 1885 — stichtte Adolphe Max, samen met Raoul Warocqué de "Jeune Garde de la Ligue Libérale modérée", waarvan hij secretaris werd. Ook werd hij zeer jong secretaris van de "Ligue Libérale" en was medewerker aan twee liberale weekbladen: "Le Petit Bleu" sinds 1894 en "La Liberté", sinds 1893 en waarvan hij de hoofdredactie verzorgde.

MAX ALS LIBERAAL POLITICUS

Adolphe Max werd provincieraadslid van Brabant (6-10-1896 - 21-2-1911). Hij werd volksvertegenwoordiger voor Brussel (16-11-1919 - 6-11-1939). Na zijn overlijden werd hij in de Kamer opgevolgd door E. De Muyter. Van 1932 tot 1939 trad hij op als voorzitter van de Liberale fractie in de Kamer. Hij werd door koning Albert I, op 21 november 1918, benoemd tot "Minister van Staat". In 1898 werd hij Lid van de "Conseil supérieur du Congo", waardoor hij een grote waardering genoot van koning Leopold II.

MAX ALS BURGEMEESTER VAN BRUSSEL

Op 18 oktober 1903 werd Adolphe Max gemeenteraadslid en op 2 januari 1908 schepen van de stad, met de bevoegdheid voor Geschillen en Weldadigheid (sociale zaken). In 1908 wijzigden zijn bevoegdheden en werd schepen voor Openbaar Onderwijs en Schone Kunsten.

Bij K.B. van 6 december 1909 werd hij door koning Leopold II benoemd tot burgemeester. De koning overleed enkele dagen later op 17 december 1909. Eén van zijn eerste openbare verplichtingen werd de inhuldiging van de Wereldtentoonstelling van 1910 in de Solboschwijk. Zijn voorganger Emile De Mot, had hiervoor alle nodige maatregelen getroffen.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog nam Adolphe Max tegenover de Duitse bezetter een onbuigzame houding aan. Zijn gevangenneming en deportatie (september 1914 - november 1918), tengevolge van een conflict over de aan Brussel opgelegde oorlogsschatting, maakte hem tot één van de symbolen van het burgerlijk verzet.

Onder zijn ambtsperiode werd ondermeer de Natiënlaan (nu de Franklin Rooseveltlaan) aangelegd (1920). De Koloniënstraat werd aangelegd en de straten en huizen op het traject van de Noord-Zuidverbinding verdwenen onder de slopershamer. De werken voor de Noord-Zuidverbinding waren gestart. Het Paleis voor Schone Kunsten van architect Victor Horta werd voltooid (1928) en het havendok werd gedumpd, zodat de nieuwe IJzerwijk ontstond (1911). Het Sint-Pietersziekenhuis werd gemoderniseerd (1920) en het Brugmannziekenhuis werd geopend (1923). De voorhaven werd opgericht (1920) en Brussel-Zeehaven werd geopend (1922). Dit betekende een nieuwe sterke economische troef voor Brussel. De Heyzelhoogvlakte werd geurbaniseerd en vooral het gedeelte gelegen tussen de Houba de Strooperlaan en het Universitaire Ziekenhuis Brugmann (1930).

*Borstbeeldje van
Adolphe MAX,
bewaard op het
Stadsarchief van Brussel.*

(Foto: Bob Walkiers).

Eén der markantste feiten in de geschiedenis van Brussel-stad is in 1921 de aanhechting bij Brussel van de gemeenten Laken, Neder-over-Heembeek en Haren. De laatste twee genoemde gemeenten waren in die tijd nog erg landelijk. Kleine gedeeltes van Schaarbeek en Molenbeek werden ook bij Brussel gevoegd. Eén der grootste gebeurtenissen tijdens zijn burgemeesterschap was ongetwijfeld de Wereldtentoonstelling van 1935 op de Heyzelvlakte te Laken.

Burgemeester Adolphe Max bleef ongehuwd en woonde in het ouderlijk huis in de Leopoldswijk, Jozef II straat 57, waar hij op 6 november 1939 overleed ten gevolge van een longontsteking, die gepaard ging met een zware griep. Zoals meerdere van zijn voorgangers overleed ook Max als burgemeester in functie. Zijn burgerlijke begrafenis-uitvaart had plaats op 9 november om 14.30 u. Het herenhuis van de familie Max in de Jozef II straat werd omwille van de stadsvernieuwing in 1962 afgebroken.

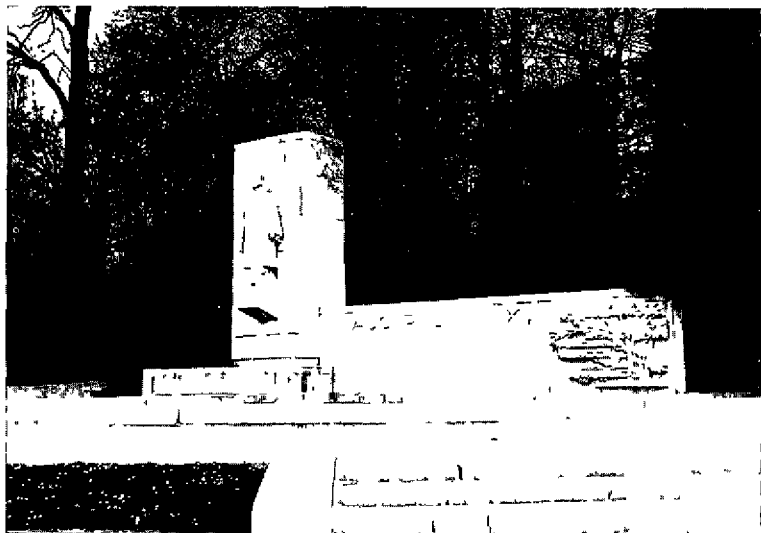
*De grafombe van Adolf MAX
op de stedelijke begraafplaats van Brussel-Stad te Evere.*

ZIJN GRAFMONUMENT

Hij werd bijgezet op de begraafplaats van Brussel-stad te Evere, op het Rond punt van de burgemeesters. Zijn grafmonument, in blauwe steen, een werk van architect F. Malfait, kreeg er de centrale plaats op het ganze Rond punt. Als grafschrift lezen wij, aan de voorzijde: Adolphe / MAX / 1869-1939. Aan de linkerzijde wordt zijn vader herdacht, met het opschrift: Dr. H. MAX / 1842-1903. Aan de rechterzijde wordt zijn moeder herdacht, met het opschrift: C. WETTRENS / Epouse H. Max / 1844-1904. Aan de achterzijde werd er een tweetalige bronzen plaat aangebracht met volgende tekst: Adolphe MAX / 1869-1939 / Bourgmestre de la Ville de Bruxelles / Burgemeester van de Stad Brussel / 1909-1939 / Membre de la Chambre des Représentants / Ministre d'Etat / Lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers / Staatsminister.

EEN LAAN EN MONUMENT

Adolphe Max werd na zijn terugkeer uit Duitse gevangenschap het grote symbool van het burgerlijk verzet tegen de Duitse bezetter. Daarom werd kort na zijn terugkeer door het schepencollege de beslissing genomen de Noordlaan te herdopen tot de Adolphe Maxlaan. Dit zijn beslissingen die vandaag niet meer kunnen, daar de betrokken persoon moet overleden zijn, met uitzondering voor de leden van het Koninklijk Huis.

Het Adolphe Maxmonument aan de Eeuwfeestlaan te Laken.

Te Laken, in de schaduw van het Atomium, aan de Eeuwfeestlaan werd het monument van Adolphe Max geplaatst. Een mooi monument, waarop hij ten voete uit is afgebeeld. Het is een ontwerp van architect Augustin Bernard, uitgewerkt door beeldhouwer Fernand Debonnaires. Het monument werd ingehuldigd op 23 april 1958, tijdens de eerste dagen van de Wereldtentoonstelling van 1958. Het opschrift luidt: Adolphe Max / Ministre d'Etat. Bourgmestre de la Ville de Bruxelles. / Minister van Staat. Burgemeester van de Stad Brussel. /

Aussi longtemps que je serai en vie et en liberté je protégerai de toutes / mes forces les droits et la dignité de mes concitoyens. A. Max 19 août 1914.

Zolang ik zal leven en in vrijheid verkeerem zal ik uit al mijn krachten de / rechten en de waardigheid mijner medeburgers verdedigen. A. Max 19 augustus 1914. /

Caritas patriae / Patrocinium / Acquitatis / Amor Libertatis.

16	V/1	17	V/2	18	V/3	19	V/4	20	V/5	21	V/6	22	V/7	23	V/8
Antonius MAX <i>Kruidenter</i> z v Petrus MAX en Maria VAN HULST ° Maastricht (Sint-Catharina) 28-4-1737 † Budingen 28-9-1813		Maria Elisabeth CLAES d v Joannes CLAES en Josephina MAREYE ° 's Hertogenbos (NL) † Budingen 28-4-1810		Franciscus SWERTEBROUCK <i>Dagloner</i> z v Adam SWERTEBROUCK ° Melveren † Budingen 28-10-1809 Anna Maria GUSEBERGS (GUSBRECHS) d v Georgius GUSEBERGS en Margareta VRESTENS ° Budingen ca. 1728 † Budingen 15-10-1812		Petrus Josephus SCHELLEKENS z v Guilielmus SCHELLEKENS en Maria Elisabeth Francisca Regina HOFMANS ° Leuven (Sint-Pieters) 6-5-1722		Anna HOLLANDTS d v Libertus HOLLANDTS en Maria STERCKMANS ° Leuven (Sint-Jakob) 21-12-1728		Anselmus Ludovicus Josephus MOREL z v Guilielmus Carolus MOREL en Ludovica Marie Patronella GRAU ° Kortrijk 21-5-1726 † Tourmar (St-Brice) 14-4-1795 Isabella Rosa VAN TIEGHEM d v Petrus Laurentius VAN TIEGHEM en Anna Maria VANDENBERGHE ° Vichte (kasteel) 8-12-1746 † Brussel 18-5-1833		x Zoutleeuw 27-9-1761		x Vichte (kasteel) 12-11-1776	
8	IV/1	9	IV/2	10	IV/3	11	IV/4								
Petrus Michael MAX <i>Kruidenter</i> ° Budingen 15-3-1764 † Geetbets 3-1-1842		Maria Theresia SWARTEBROECKX ° Budingen 8-5-1766 † Geetbets 24-5-1834		Engelbertus Andreas SCHELLEKENS <i>Geneesheer</i> ° Leuven (Sint-Michel) 1-12-1752 † Sint-Agatha-Berchem 4-1-1830		Isabella Rosalia MOREL "de Tongry" ° Vichte (kasteel) 8-7-1779 † Brussel 11-11-1864		x Budingen 8-11-1791							
4	III/1	5	III/2	x Brussel 10-5-1800 (20 floréal An 8)											
Joannes Franciscus MAX <i>Geneesheer</i> ° Geetbets 26-1-1795 † Sint-Joost-ten-Node 14-1-1871		Eurydice Paulina Louisa SCHELLEKENS ° Lokeren 26-1-1811 † Brussel 11-3-1893		x Sint-Agatha-Berchem 12-5-1830											
2	II/1	Henri Eugène MAX <i>Geneesheer</i> ° Brussel 29-6-1842 † Brussel 2-5-1903												x Brussel 27-9-1865	
1	I/1	Adolphe Eugène Jean Henri MAX <i>Burgemeester van Brussel 1909-1939</i> ° Brussel 30-12-1869 † Brussel 6-11-1939												ongetrouwd	

24	V/9	25	V/10	26	V/11	27	V/12	28	V/13	29	V/14	30	V/15	31	V/16
Hubertus Josephus WETRENS		Marie Françoise TOUSSAINT		Poncien LE MEUNIER (MUNIER) (woonst Sint-Goedele)		M. Barbara FOUREAU		Joannes Norbertus VAN DE VIJVER <i>Kleermaker</i> z.v. Carolus Benedictus VAN DE VIJVER		Magdalena Elisabeth VERSTEYLEN d.v. Jacobus VERSTEYLEN en Joanna Catharina DUYMELINCXX en Antwerpen (Sint-Walburgis) 7-7-1764 † Gent 5 fructidor An 8 (23-8-1800)		Petrus Franciscus APERS z.v. Thomas APERS en Catharina VERSTRAETEN		Maria Francisca FORDEYN d.v. Joannes Franciscus FORDEYN en Rosa Monica VANDERSTADT	
° Namur 1758 † Brussel 7-2-1849		° Namur 1758 † Brussel 7-2-1849		° Straimont (Lux.) 15-9-1759		° Waivre 12-7-1766		° Gent (Sint-Michiels) 12-12-1762 † Gent 18-5-1808		° Antwerpen (Sint-Walburgis) 7-7-1764 † Gent 5 fructidor An 8 (23-8-1800)		° Desselbergen 5-2-1745 † Gent 20-1-1805 (80 nivose An 13)		° Kaprijke 3-6-1750 † Gent 3-11-1819	
x Brussel (Kapellekerk) 17-8-1784		x Brussel (Sint-Goedele) 19-6-1792		x Brussel (Sint-Goedele) 19-6-1792		x Brussel (Sint-Goedele) 19-6-1792		x Gent (Sint-Baafs) 25-6-1791		x Gent (Sint-Baafs) 25-6-1791		x Kaprijke 3-11-1775		x Kaprijke 3-11-1775	
12		IV/5		13		IV/6		14		IV/7		15		IV/8	
Louis Joseph WETRENS <i>Juwelier / Mecanicien - Dentiste</i>		Louis Joseph WETRENS <i>Juwelier / Mecanicien - Dentiste</i>		Constance MEUNIER		Constance MEUNIER		Charles François VANDE VIJVER		Charles François VANDE VIJVER		Marie Hubertina APERS		Marie Hubertina APERS	
° Brussel 2 ventôse VI (20-2-1798) † Brussel 9-3-1879		° Brussel 2 ventôse VI (20-2-1798) † Brussel 9-3-1879		° Brussel 25-4-1793 † Elsene 25-11-1850		° Brussel 25-4-1793 † Elsene 25-11-1850		° Gent 10-4-1792 † Brussel 28-9-1841		° Gent 10-4-1792 † Brussel 28-9-1841		° Gent 3-11-1794 † Brussel 1-8-1828		° Gent 3-11-1794 † Brussel 1-8-1828	
x Brussel 16-6-1821		x Brussel 16-6-1821		x Brussel 16-6-1821		x Brussel 16-6-1821		° Gent 31-7-1811		° Gent 31-7-1811		° Gent 31-7-1811		° Gent 31-7-1811	
6						III/3		7						III/4	
Jean Adolphe WETRENS <i>x Tandarts</i>		Jean Adolphe WETRENS <i>x Tandarts</i>		Jean Adolphe WETRENS <i>x Tandarts</i>		Jean Adolphe WETRENS <i>x Tandarts</i>		Eugénie Joséphine VANDE VIJVER		Eugénie Joséphine VANDE VIJVER		Eugénie Joséphine VANDE VIJVER		Eugénie Joséphine VANDE VIJVER	
° Brussel 8-4-1822 † Brussel 3-4-1897		° Brussel 8-4-1822 † Brussel 3-4-1897		° Brussel 8-4-1822 † Brussel 3-4-1897		° Brussel 8-4-1822 † Brussel 3-4-1897		° Brussel 29-5-1820 † Brussel 22-7-1894		° Brussel 29-5-1820 † Brussel 22-7-1894		° Brussel 29-5-1820 † Brussel 22-7-1894		° Brussel 29-5-1820 † Brussel 22-7-1894	
x Brussel 16-6-1821		x Brussel 16-6-1821		x Brussel 16-6-1821		x Brussel 16-6-1821		x Elsene 17-6-1843		x Elsene 17-6-1843		x Elsene 17-6-1843		x Elsene 17-6-1843	
3														II/2	
Ernestine Laure Constance Adolphine WETRENS		Ernestine Laure Constance Adolphine WETRENS		Ernestine Laure Constance Adolphine WETRENS		Ernestine Laure Constance Adolphine WETRENS		Ernestine Laure Constance Adolphine WETRENS		Ernestine Laure Constance Adolphine WETRENS		Ernestine Laure Constance Adolphine WETRENS		Ernestine Laure Constance Adolphine WETRENS	
° Brussel 29-3-1844		° Brussel 29-3-1844		° Brussel 29-3-1844		° Brussel 29-3-1844		° Brussel 29-3-1844		° Brussel 29-3-1844		° Brussel 29-3-1844		† Brussel 14-3-1904	

EMILE MAXLAAN TE SCHAARBEEK

De Emile Maxlaan bevindt zich te Schaarbeek en verwijst naar een kozijn van burgemeester Adolphe Max. Emile Charles Marie François Max werd geboren te Schaarbeek op 22 januari 1868 en overleed te Sint-Joost-ten-Node op 19 oktober 1930. Hij was actief in de gemeentelijke en provinciale politiek. Hij werd liberaal gemeenteraadslid te Schaarbeek (4-11-1902 - 7-1-1919) en schepen van geschillen en Openbaar Onderwijs (7-4-1903 - 7-1-1919). Hij werd provincieraadslid en bestendig afgevaardigde van Brabant (1919-1930). Het gemeentelijk lyceum voor meisjes te Schaarbeek, dat in 1917 op zijn initiatief werd geopend, draagt zijn naam. Dit is het eerste meisjeslyceum in België. Het gemeentebestuur van Schaarbeek noemde een laan naar hem.

KWARTIERSTAAT EN GENEALOGISCH ONDERZOEK

De kwartierstaat van Adolphe Max werd reeds vroeger opgesteld door Estelle Van Win, beheer van de S.C.G.D. (Service de Centralisation des études Généalogiques et Démographiques de Belgique). Haar onderzoek verscheen in "L'Intermédiaire des Généalogistes" (1967), het tijdschrift van de voornoemde vereniging.

Graag mijn dank aan de heer Guy Waltenier, voorzitter van de S.C.G.D. en het bestuur voor de toelating om deze kwartierstaat te mogen overnemen in deze reeks.

Reeds vroeger werden er genealogische opzoekingen verricht naar de familie Max. Enkele dagen na het overlijden van Adolphe Max verscheen er een beknopte genealogie in het weekblad "De Leeuenaar" (Aankondigingsblad van de stad en het kanton Zoutleeuw) van 11 november 1939. Mijn dank aan de zoon van drukker Charles Peeters te Zoutleeuw voor het inkijken van de kranten.

NAAMSVERKLARING

De familienaam Max en varianten zoals: Maex, Maxe, Mex is de verkorting van de patroniem Maximilianus, Maxentius, Maximus en Maximinus.

Op 31 december 1987 waren er in België 234 naamdragers Max, waarvan 107 in Limburg en 70 in Vlaams-Brabant.

Jos LAPORTE

GERAADPLEEGDE WERKEN

- Estelle VAN WIN, Les 16 quartiers d'Adolphe Max, bourgmestre de Bruxelles (1869-1939), in L'Intermédiaire des Généalogistes, nr. 128, 1967, pp. 95-97.
- Lucien COOREMANS en Mina MARTENS, Adolphe Max, Brussel, 1964.
- Claire BERNARD, Adolphe Max, in Biographie Nationale, Tome 30e, Brussel, 1959, kol. 551-569.
- Jean-François COX, Emile Max, in Biographie Nationale, Tome 33e, Brussel, 1965, kol. 485, 486.
- Marc D'HOKER, Adolphe Max, in Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, deel 2, Tielt, 1975, p. 937-938.
- Décès de M. Adolphe Max, Bourgmestre, in Bulletin Communal. Séance du 7 novembre 1939, p. 1009-1014.